

APSTIPRINĀTA

SIA "Valsts aizsardzības korporācija"
2024.gada 9.oktobra dalībnieku sapulcē
protokola numurs: PROT-59, lēmuma numurs: 1. §

Izstrādāta saskaņā ar
Publiskas personas kapitāla daļu un
kapitālsabiedrību pārvaldības likuma
58.panta prasībām

IEKŠĒJĀS KONTROLES un RISKU PĀRVALDĪBAS POLITIKA

I. Vispārīgie noteikumi

- 1.1. Sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Valsts aizsardzības korporācija" (turpmāk – Sabiedrība) iekšējās kontroles un risku pārvaldības politikas (turpmāk – Politika) mērķis ir noteikt iekšējās kontroles pamatprincipus, atbildības sadalījumu, uzraudzības un pilnveides principus, kas veido Sabiedrībā vienotu risku pārvaldības sistēmu ar saskaņotu darbību un metožu kopumu, lai Sabiedrība efektīvi pārvaldītu ar tās darbību saistītos riskus.
- 1.2. Politika izstrādāta ņemot vērā labāko praksi un saistošos normatīvos aktus.
- 1.3. Politikā ir lietoti šādi termini:
 - 1.3.1. **risks:** iespējams notikums, kas var negatīvi ietekmēt Sabiedrības spēju sasniegt Sabiedrības stratēģijā noteiktos mērķus un uzdevumus, kā arī efektīvi īstenot deleģētās funkcijas;
 - 1.3.2. **risku vadība:** koordinētu darbību kopums, kas vērsts uz esošo un iespējamo risku identificēšanu, to cēloņu rašanās un negatīvās ietekmes izvērtēšanu un to samazināšanu īstenojamo pasākumu definēšana un ieviešana;
 - 1.3.3. **risku kategorija:** risku vadības ietvaros noteikta risku klasifikācijas veids, kas ietver Sabiedrības darbībai raksturīgākās risku jomas;
 - 1.3.4. **būtisks risks:** notikums ar ļoti augstu iestāšanās varbūtību un potenciāli negatīvu ietekmi uz Sabiedrības spēju sasniegt tai noteiktos mērķus, spēju radīt ievērojamus zaudējumus vai reputācijas kaitējuma risku;
 - 1.3.5. **risku vadības grupa:** Sabiedrības valdei padotībā esošie darbinieki, kas izskata un saskaņo identificētos Sabiedrības riskus, to noteiktos risku vadības pasākumus un sniedz viedokli valdei par to ieviešanu un efektivitāti;
 - 1.3.6. **risku vadības grupas vadītājs:** darbinieks, kuram ar Sabiedrības valdes lēmumu noteikts pienākums koordinēt risku pārvaldības sistēmu Sabiedrībā;
 - 1.3.7. **riska īpašnieks:** Sabiedrības darbinieks, kura pārvaldītajā procesā identificēts risks un kura atbildībā ir realizēt riska vadības pasākumus;
 - 1.3.8. **risku reģistrs:** reģistrs, kurā uzkrāj informāciju par visiem identificētajiem riskiem un risku vadības pasākumiem.

II. Iekšējās kontroles raksturojums

- 2.1. Iekšējā kontroles sistēma (turpmāk – IKS) ietver risku vadības, pārvaldības un kontroles pasākumu kopumu, lai savlaicīgi identificētu un pārvaldītu būtiskākos Sabiedrības darbību negatīvi ietekmējošos faktorus, mazinātu reputācijas kaitējuma riskus un nodrošinātu Sabiedrības:

- 2.1.1. mērķu sasniegšanu;
- 2.1.2. efektīvu darbību;
- 2.1.3. pārskatu ticamību;
- 2.1.4. darbības atbilstību tiesību aktiem, deleģēšanas līgumam, ja šāds līgums noslēgts, un labas pārvaldības principiem.
- 2.2. Sabiedrības dalībnieku sapulce ir atbildīga par IKS izveidi, uzraudzību un uzlabošanu, nodrošinot pastāvīgu, ekonomisku, efektīvu un lietderīgu Sabiedrības darbību atbilstoši labas pārvaldības principiem, normatīvo aktu prasībām un deleģēšanas līgumam, ja šāds līgums noslēgts.
- 2.3. Sabiedrības valde izstrādā un regulāri pilnveido, atjauno IKS atbilstoši labas pārvaldības principiem, normatīvo aktu prasībām un deleģēšanas līgumam, ja šāds līgums noslēgts.
- 2.4. Sabiedrības IKS tiek organizēta tā, lai Sabiedrības pārvaldības institūcijām – dalībniekam, un valdei būtu pamatota pārliecība, ka Sabiedrības aktīvi ir nodrošināti pret zaudējumiem, un nesaimniecisku lietošanu, darījumi tiek slēgti pārdomāti, Sabiedrības darbība tiek organizēta saprātīgi, piesardzīgi un efektīvi, ievērojot normatīvajos tiesību aktos noteiktās prasības.
- 2.5. IKS darbības pamatprasības:
 - 2.5.1. efektīva, lietderīga un ekonomiska darbība atbilstoši Sabiedrībai izvirzītajiem mērķiem, uzdevumiem un pieejamajiem resursiem;
 - 2.5.2. darbība sabiedrības interesēs, nodrošinot labu pārvaldību;
 - 2.5.3. darbība atbilstoši deleģēšanas līgumā, ja šāds līgums noslēgts, noteiktajai kompetencei;
 - 2.5.4. iespējamo korupcijas un interešu konflikta izveidošanās risku novēršana;
 - 2.5.5. mantas un finanšu līdzekļu izšķērdēšanas, neefektīvas un nelietderīgas izmantošanas novēršana;
 - 2.5.6. pieļauto kļūdu savlaicīga identificēšana un novēršana un nepieciešamo darbību uzlabojumu veikšana;
 - 2.5.7. savlaicīgas, ticamas finanšu vai vadības informācijas iegūšana un aizsardzība pret informācijas neatļautu izpaušanu.
- 2.6. IKS darbības elementi:
 - 2.6.1. **kontroles vide:** nodrošina disciplīnu un struktūru, kā arī Sabiedrības mikroklimatu un labas pārvaldības principu ievērošanu. Kontroles vide atspoguļo vadības, attieksmi, izpratni un veiktās darbības attiecībā uz iekšējās kontroles būtiskumu un kontroļu esamību iestādes organizatoriskajā struktūrā, kvalitātes vadības u.c. dokumentos un darba metodēs;
 - 2.6.2. **risku novērtējums:** vienots risku identificēšanas, risku novērtēšanas, reģistrēšanas, risku mazināšanas un kontroles pasākumu noteikšanas un īstenošanas, risku ziņošanas un risku vadības uzraudzības process, lai savlaicīgi identificētu un analizētu tos riskus, kas var kavēt Sabiedrībai sasniegt tās mērķus;
 - 2.6.3. **informācija un saziņa:** vadība komunicē ar darbiniekiem par Sabiedrības mērķiem, plāniem, rezultātiem un sasniegumiem, iekšējiem normatīvajiem aktiem un ētikas principiem, tādējādi nodrošinot visu līmeņu vadītājiem un darbiniekiem nepieciešamo informāciju, lai būtu iespējams efektīvi veikt uzdevumus un tiktu sasniegti Sabiedrības mērķi;
 - 2.6.4. **kontroles pasākumu īstenošana:** pārvaldības mehānismi, t.sk. politikas, procedūras un procesi, kurus īsteno Sabiedrības vadība un darbinieki, lai nodrošinātu Sabiedrības darbības efektivitāti un lietderību, kā arī nodrošinātu atskaitīšanos (savlaicīgumu, pilnīgumu un precizitāti) un Sabiedrības atbilstību normatīvo aktu prasībām.

III. Sabiedrības risku pārvaldības pamatprincipi

- 3.1. Sabiedrība risku pārvaldību īsteno visos procesos un projektos. Plānojot risku mazināšanas un kontroles pasākumus, Sabiedrība izvērtē ieguldāmos resursus salīdzinājumā ar paredzamo ieguvumu un savlaicīgi reaģē uz ārējās un iekšējās vides izmaiņām un notikumiem.
- 3.2. Sabiedrība risku pārvaldību plāno, uztur un pilnveido atbilstoši Sabiedrības darbības stratēģijai un vajadzībām, lai veicinātu Sabiedrības mērķu sasniegšanu, lēmumu pieņemšanu, procesu īstenošanu un projektu pārvaldību, mazinot nelabvēlīgu notikumu varbūtību un ietekmi.
- 3.3. Sabiedrība risku pārvaldībā ievēro šādus pamatprincipus:
 - 3.3.1. risku pārvaldība ir integrēta gan stratēģijas izstrādes un ieviešanas procesos, gan ikdienas operatīvajā darbībā;
 - 3.3.2. risku pārvaldības sistēma ir saskaņota ar Sabiedrības vajadzībām un risku specifiku;
 - 3.3.3. Sabiedrība savlaicīgi un atbilstoši reaģē uz ārējām un iekšējām izmaiņām un notikumiem, kas ietekmē risku pārvaldību;
 - 3.3.4. Sabiedrība veic regulāru un sistemātisku darbinieku izglītošanu, sniedz informāciju, lai veicinātu darbinieku izpratni par riskiem un to pārvaldības procesu;
 - 3.3.5. Sabiedrība atbildība par risku pārvaldību ir noteikta dažādos vadības līmeņos, precīzi nosakot darbinieku pienākumus, ar mērķi panākt efektīvu Sabiedrības risku pārvaldību;
 - 3.3.6. risku pārvaldībai svarīga, objektīva un pietiekama informācija tiek laikus nodota par riska pārvaldību atbildīgajam darbiniekam;
 - 3.3.7. Sabiedrībā valda neiecietība pret korupciju, krāpšanu un interešu konfliktu.

IV. Risku kategorijas

- 4.1. Sabiedrības riski tiek iedalīti risku kategorijās, kas apvieno pēc potenciālajām sekām līdzīgus vai salīdzināmus riskus, lai risku pārvaldību tiktu īstenota efektīvi.
- 4.2. Sabiedrības riski ir iedalīti šādās kategorijās:
 - 4.2.1. **stratēģiskie riski:** riski, kas ietekmē Sabiedrības stratēģisko mērķu un rezultatīvo rādītāju sasniegšanu un ir saistīti ar Sabiedrības stratēģisko plānošanu (t.sk., ar Sabiedrības realizējamo projektu plānošanu, mērķu un tvēruma noteikšanu, Sabiedrības deleģējuma tvērumu, ja noslēgts deleģējuma līgums, būtiskām izmaiņām iekšējā vai ārējā vidē), reputāciju, finanšu riskiem (t.sk. finanšu nepieejamību, nepietiekamību), nespēju pildīt normatīvos aktos vai līgumos noteiktās Sabiedrības saistības, sadarbību ar ieinteresētajām pusēm, kurām ir būtiska ietekme uz Sabiedrības darbību;
 - 4.2.2. **projektu riski:** riski, kas ietekmē Sabiedrības realizējamo projektu mērķu sasniegšanu un saistīti ar nespēju veikt Sabiedrības īstenoto projektu aktivitāšu īstenošanu noteiktā termiņā, resursos un kvalitātē;
 - 4.2.3. **darbības riski:** riski, kas ietekmē procesa mērķu sasniegšanu un saistīti ar Sabiedrības procesu (vadības, pamatdarbības un atbalsta procesu) nepilnīgu vai neatbilstošu norisi un funkciju sadalījumu, atbilstību, komunikāciju, ieinteresēto pušu rīcību un lēmumiem, iekšējo resursu nepietiekamību vai neatbilstību iekšējiem vai ārējiem apstākļiem;
 - 4.2.4. **korupcijas un krāpšanas riski:** riski, kas saistīti ar darbību, bezdarbību vai lēmumu savu vai citas personas interešu labā, nepienākošos labumu gūšana, nodarot kaitējumu Sabiedrībai;
 - 4.2.5. **drošības riski:** riski, kas saistīti ar iespējamu apdraudējumu Sabiedrības resursiem, kura īstenošanas rezultātā var tikt nodarīts kaitējums Sabiedrībai, Sabiedrības darbiniekiem, informācijas tehnoloģijām, informācijas sistēmām, dokumentētai informācijai un informācijas drošībai (informācijas konfidencialitātes, integritātes vai pieejamības zudums).

- 4.3. Katrā kategorijā identificētie riski tiek apkopoti risku reģistrā, katram tiek noteikts riska īpašnieks, regulāri vērtēts riska būtiskums, kā arī riska mazināšanas pasākumi ar konkrētām atbildībām un termiņiem, ņemot vērā Risku vadības procesa stratēģisko nozīmi.
- 4.4. Riski, kas apkopoti risku reģistrā, tiek klasificēti pēc būtiskuma no maznozīmīgiem līdz būtiskiem. Riska klasifikācija tiek noteikta tad, kad ir izvērtēta riska iestāšanās varbūtība jeb tā lielums un riska ietekme uz konkrēto mērķi.

V. Risku vadība un atbildības sadalījums

- 5.1. Dalībnieku sapulce:
 - 5.1.1. apstiprina Politiku un tās izmaiņas;
 - 5.1.2. uzrauga Sabiedrības iekšējās kontroles un risku pārvaldības sistēmas darbību, pārskatot tās atbilstību un efektivitāti, pamatojoties uz valdes sniegto risku informāciju;
 - 5.1.3. pēc valdes priekšlikuma nosaka risku kopumu, ko Sabiedrība ir gatava pieņemt, lai sasniegtu darbības mērķus, robežas.
- 5.2. Valde:
 - 5.2.1. nodrošina resursus visaptverošas risku vadības sistēmas darbībai Sabiedrībā;
 - 5.2.2. nodrošina Politikas izstrādi, pilnveidošanu un apstiprināšanu dalībnieku sapulcē, uzrauga tās atbilstību Sabiedrības darbības stratēģijai un vajadzībām un ne retāk kā reizi gadā ziņo dalībnieku sapulcei par Sabiedrības risku pārvaldības sistēmas darbību un plānotajiem pilnveidojumiem;
 - 5.2.3. sniedz atbalstu un resursus risku pārvaldības sistēmas īstenošanai;
 - 5.2.4. apstiprina Sabiedrības risku vadības plānus un pārrauga būtiskāko risku vadības pasākumu īstenošanas gaitu un efektivitāti.
- 5.3. Risku vadības grupas vadītājs – risku pārvaldnieks:
 - 5.3.1. koordinē un organizē risku pārvaldības aktivitātes, tajā skaitā veic atkārotu risku identificēšanu un novērtēšanu, nodrošinot risku vadības procesa norisi un nepārtrauktību;
 - 5.3.2. uztur risku reģistru, objektīvi izvērtē identificētos riskus un to vērtējumus un nekavējoties ziņo valdei par identificētiem kritiskiem riskiem;
 - 5.3.3. sagatavo un iesniedz izskatīšanai risku vadības grupai ziņojumu par risku īpašnieku veikto darbības risku novērtējumu un noteiktajiem risku mazināšanas un kontroles pasākumiem;
 - 5.3.4. ne retāk kā reizi gadā sasauc risku vadības grupu, pārskatot Politiku un, ja nepieciešams, sagatavo priekšlikumus Politikas pilnveidei.
- 5.4. Darbinieki:
 - 5.4.1. veic risku pārvaldību atbilstoši savai kompetencei, pienākumiem Politikas un citu Sabiedrības iekšējo normatīvo aktu ietvaros;
 - 5.4.2. savlaicīgi ziņo valdei par jauna riska identificēšanu savā darbā, riska notikuma iestāšanos un konstatētajiem trūkumiem risku kontrolē vai risku pārvaldības procesā.
- 5.5. Politikas ieviešana:
 - 5.5.1. Politika stājas spēkā pēc tās apstiprināšanas Sabiedrības dalībnieka sapulcē un Sabiedrības valdes lēmuma par risku pārvaldnieka iecelšanu;
 - 5.5.2. Risku pārvaldniekam ir pienākums sagatavot risku reģistru ne vēlāk kā mēneša laikā pēc Sabiedrības pirmā gada pārskata apstiprināšanas Sabiedrības dalībnieka sapulcē un iesniegt to valdei informācijai.